

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Факультет іноземної філології

Історичний факультет

**СХОДОЗНАВСТВО.
АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Тези доповідей

II Міжнародної науково-методичної конференції

19 березня 2021 р.

Харків – 2021

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

Укладачі: Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

Організаційний комітет конференції:

Ю.Д. Бойчук – ректор, доктор педагогічних наук, член-кореспондент НАПН України (Україна)
С.В. Бережна – проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності доктор історичних наук, професор(Україна)
Д-р Кемаль Учунджу, професор, Чорноморський технічний університет (Туреччина)
Н.В. Руда – завідувач кафедри східних мов, кандидат філологічних наук, доцент (Україна)
Л.М. Ямпольська – доцент кафедри всесвітньої історії, кандидат історичних наук, доцент (Україна)
І.А. Скразловська – доцент кафедри східних мов (Україна)
Д-р Алібекіроглу Сертан - викладач кафедри турецької мови і літератури у Газіантепському університеті (Туреччина), запрошений викладач кафедри східних мов ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей II Міжнародної науково-методичної конференції, 19 березня 2021 р. – Х.: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2021. – 206 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського-національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
протокол № 3 від 07.04.2021

До збірника увійшли тези доповідей II Всеукраїнської науково-методичної конференції «Сходознавство. Актуальність та перспективи», присвячені проблемам східної філології, освіти та виховання, методики навчання сходознавчих дисциплін, перекладу, міжкультурної комунікації, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу. Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних та історичних спеціальностей.

Видано за рахунок укладачів

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

воєнного округу Російської імперії: введення в проблему.....	122
Домановський А.М. Богословський складник франко-візантійських відносин другої половини VIII ст.....	124
Кошовий С.А. Президент США Джо Байден: очікування та пріоритети щодо Індо-Тихоокеанського регіону.....	126
Купчик О.Р. Жизнь и деятельность Абульфата Талышинского (1885-1949 гг.).....	128
Олійник О.М., Олійник М.М. Розвиток органів національної безпеки в Японії у другій половині XX ст.....	130
Подрез Ю.В. Динаміка турецько-сирійського протистояння в контексті загальної глобалізації міжнародних відносин.....	133
Тумаков О.І. К вопросу об османских военнопленных в Российской империи: «харьковский плен» князя Скарлата Каллимахи (1810-1812 гг.)....	135
Фалько С.А. Діяльність військово-інструкторських місій провідних європейських країн і Сполучених Штатів Америки в Азії у міжвоєнний період (1918-1939 роки): порівняльний аспект.....	137
Ціватий В.Г. Концепт «Схід» і публічна дипломатія Японії в умовах мондiального світоустрою XXI століття: історико-регіональний, діаспоральний та інституціональний дискурси.....	139
Ямпольська Л.М., Абдулкадер Ардалан Латіф Абдулкадер. «Берберське питання» та його політизація в Алжирі у 80-х рр. XX – 10-х рр. XXI ст.....	141
Дівицька С.В. Оцінка наслідків політики «Великого стрибка» в КНР у зарубіжній історіографії.....	144
Ляшевська Г.І. Корея в період колоніальної залежності від Японії (1910-1945 рр.).....	146
Мачай О.О. Політика Ібрагіма I Дербенді у завоюваннях Тамерлана.....	148
Омельченко В.О. Ясудзі Окамура – творець «Іанфу».....	150
Сопельняк А.С. Розселення вірмен на території України у науковому доробку Я.Р. Дашкевича.....	152
Топчій Д.С. Вплив відносин між США та КНР на вирішення «тайванського питання» на сучасному етапі.....	154
Хвойницька С.Г. Взяття фортеці Родос: шлях Османської імперії до Середземного моря.....	156
Целуйко А.О. Організація визволення Палестини (ОВП) як складова Палестинського руху опору: до історії виникнення.....	157

ЕКОНОМІКА, ПОЛІТИКА, СОЦІУМ КРАЇН СХОДУ

Dr. Öğr. Üyesi Cevdet. Sanal Tipoloji: Sosyal Medyada Sözel Bellek İzleri.....	160
Андрєєва Ю.В. Проблема концепту «Made in China».....	163
Беззубенко А.В. Безпекова політика в АТР через призму діяльності регіонального форуму АСЕАН.....	165
Кошовий С.А. Словацько-тайванська взаємодія у контексті поліцентричного світу.....	168
Лю Синься. Возрождение сельской экономики с помощью развития индустрии китайской сельской культуры.....	170
Михтуненко В.В. Перспективи економічного розвитку Китаю в умовах пандемії COVID-19.....	172
Павленко С.С. Хто вони? Японські консули в Одесі (1892-1937).....	173
Пилипчук Я.В. Интеллектуалы Мавераннахра XIV-XVI вв.....	176
Ткачук А.П. Становлення військового стану самураїв у середньовічній Японії.....	179
Шаленна Н.М. Особливості сучасної культурної дипломатії Туреччини.....	181
Щербакова К.О. «Культура скасування» (cancel culture) у китайській національній ідеології.....	183
Tang Yongbo. The Application of Marxism Theory in the Ideological and Political	

висновок про те, що вірмени нерівномірно розселилися по території України (переважна більшість заселяла Західну Україну).

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаюк І.Я. Україна, держава: вірмени. Енциклопедія історії України: Україна – Українці. К.: Наукова думка. 2018. 608 с. URL: <http://www.history.org.ua/?termin=1.14>. 2
2. Дашкевич Я.Р. Историко-демографическое изучение армянской миграции на Украине (XI–XVIII вв.). Рига, 1977.
3. Дашкевич Я.Р. Армянские колонии на Украине в источниках и литературе XV – XVIII веков (историографический очерк). Ереван, 1962.
4. Дашкевич Я.Р. Розселення вірменів на Україні в XI–XVIII ст. Український історико-географічний збірник. К., 1971. Вип. 1. С. 162.
5. Дашкевич Я.Р. Адміністративні, судові й фінансові книги на Україні в XIII–XVIII ст. Історичні джерела та їх використання. К., 1969. Вип. 4. С. 129–171.

ВПЛИВ ВІДНОСИН МІЖ США ТА КНР НА ВИРІШЕННЯ «ТАЙВАНСЬКОГО ПИТАННЯ» НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

*Топчій Данііл Сергійович, студент 4 курсу історичного факультету
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Науковий керівник: к. і. н., доц. Л.М. Ямпольська*

Сучасний стан «тайванської проблеми» для Китайської Народної Республіки (далі – КНР) є одним із найбільш важливих аспектів безпеки регіональних і міжнародних відносин. «Проблема Тайваню» (офіційна назва держави – Китайська Республіка) зародилася одночасно з утворенням КНР у 1949 р., коли на острів евакуювалися залишки сил Гоміньдану на чолі з Чан Кайши, які зазнали поразки в громадянській війні з КПК. З тих пір КНР вважає Тайвань однією зі своїх провінцій, а конфлікт займає протягом багатьох десятиліть центральне місце в спектрі американсько-китайських протиріч.

У прийнятих документах КНР і Сполучених Штатів Америки (далі – США), сторони намагалися зафіксувати керівні принципи для взаємодії у рамках «тайванського питання»: «Шанхайське комюніке» (1972 р.); «Комюніке про встановлення дипломатичних відносин між КНР і США» (1978 р.) і «Китайсько-американське спільне комюніке» (1982 р.), але у них не зазначалося чіткої заяви США про статус о. Тайвань, ні якихось певних термінів закінчення американських поставок зброї острову, що створило протиріччя у регіоні між учасниками конфлікту [0, с. 25-26].

Слід зазначити, що сторони закріпили свої позиції з «тайванського питання» в односторонньому порядку. З боку КНР Закон «Про протидію розколу країни» (2005 р.) легітимізує право КНР на застосування сили (у т. ч. військової) в справі об'єднання країни [0, с. 26]. У свою чергу, США мають перед Тайванем зобов'язання захистити його в разі агресії. Наприкінці лютого 2005 р. США переконали владу Японії включити о. Тайвань у зону спільних стратегічних інтересів обох країн, які полягають у двосторонньому оборонному союзі [0].

США свої позиції на острові також підтвердили «шістьма гарантіями» Рональда Рейгана (1982 р.), а також Законом «Про відносини з Тайванем» (Taiwan Relations Act, 1979 р.), за допомогою якого США закріпили можливість свого втручання в міжберегові відносини, якщо дії материка створять «яку б там не було загрозу безпеці, громадському спокою або економічній системі Тайваню і ... загрозу інтересам Сполучених Штатів, що виникає з цього» [0, с. 26].

Наприкінці 80-х – на початку 90-х рр. XX ст. КНР висунула формулу, відому як «одна країна – дві системи», згідно з якою Тайваню передбачено надати широку автономію, якщо він погодиться на возз'єднання з Китаєм [0].

Взаємини між КНР і США ускладнилися, коли почалися процеси демократизації на острові, пов'язані з діяльністю Демократичної прогресивної партії (далі – ДПП, 1986 р.), яка активно відстоювала ідею незалежності Тайваню [0, с. 26].

У 1992 р. КНР почала з Тайванем переговори про возз'єднання, але 11 липня 1999 р. вони були перервані, після того як президент Тайваню Лі Денхуей (1988–2000 рр.) оголосив, що КНР і Тайвань – це «дві країни по обидва боки Тайванської протоки» [0].

Прикладом того, наскільки ризикованою може стати політика уряду Тайваню, став період президентства представника ДПП Чень Шуйбяня (2000–2008 рр.), який запропонував провести референдум про незалежність острова [0; 0]. КНР і США були змушені проводити паралельний курс, спрямований на стримування цього лідера, щоб уникнути розгортання конфлікту в зоні Тайванської протоки.

Перемогу на президентських виборах Китайської Республіки у 2008 р. отримав кандидат від партії Гоміньдан Ма Інцзю (2008–2016 рр.), що привнесло позитивну динаміку в розвиток відносин у трикутнику КНР – Тайвань – США. Завдяки прагненню Ма Інцзю налагодити відносини з КНР і визнання ним «консенсусу 1992 г.» (визнання принципу «одного Китаю» з його різної інтерпретації Китаєм і Тайванем), відбувається запуск переговорних процесів із материком. Вже до кінця 2008 р. були встановлені три канали зв'язку між берегами Тайванської протоки: прямі вантажоперевезення, авіасполучення, поштове повідомлення [0, с. 26-27].

Бурхливий розвиток економічних відносин і підписання Рамкової угоди про економічне співробітництво в 2010 р. привели до прориву в двосторонніх політичних консультаціях – з рівня неурядових організацій вони перейшли на рівень чиновників у ранзі заступників міністрів з обох сторін. А 7 листопада 2015 р. відбулася перша з 1949 р. зустріч лідерів держав з обох берегів Тайванської протоки: голови КНР Сі Цзіньпіна і президента КНР Ма Інцзю [0, с. 27; 0].

Так, у вересні 2009 р. заступник державного секретаря США Джеймс Стейнберг озвучив ідею про необхідність «стратегічного заспокоєння» в американсько-китайських відносинах. Потім, у ході візиту президента США Барака Обами до Китаю в листопаді 2009 р. було підписано спільну заяву США і КНР, де фіксувалася крайня важливість забезпечення сталого прогресу в американсько-китайських відносинах [0, с. 27].

Однак, продаж зброї США Тайбею в 2010 р. підтвердив незмінність офіційної лінії США і змусив китайську сторону зайняти більш реалістичну позицію. У відповідь Міністерство оборони КНР зупинило всі військові обміни зі США (з січня по жовтень 2010 р.), були оприлюднені погрози застосування санкцій щодо американських компаній, залучених до продажу зброї, а також скасовано низку важливих двосторонніх переговорів [0, с. 28].

Перемога на тайванських президентських виборах 2016 р. кандидатки ДПП Цай Інвень (з 2016 р. – по наш час) ознаменувалася відмовою визнавати «консенсус 1992 року», і прихід до влади в США адміністрації Дональда Трампа похитнули крихкий баланс трьохсторонніх відносин [0, с. 29], загостривши недозволені розбіжності з «тайванського питання».

У відповідь на непоступливу позицію Тайбея Пекін збільшив кількість повітряних і військово-морських навчань у районі Тайванської протоки, а також зробив кроки по скороченню міжнародного простору Тайваню. До того ж, з моменту приходу до влади адміністрації Цай Інвень 7 країн розірвали дипломатичні відносини з островом [0].

На цьому тлі загострилися розбіжності між КНР і США з приводу Тайваню. Адміністрація Д. Трампа взяла курс на зміцнення відносин з островом і поглиблення співпраці в сфері безпеки. Тайвань підключився до Індо-Тихоокеанської стратегії США [0, с. 30].

Крім цього, в березні 2018 р. влада США прийняла Закон «Про поїздки до Тайваню», згідно з яким США і Тайвань можуть офіційно один до одного посилати чиновників вищого рангу, а в квітні 2018 р. Держдепартамент США схвалив план, що дозволяє оборонним підприємствам вивчати можливість продажу Тайваню технологій і систем озброєння для його програми зі створення підводних човнів. Ці кроки сприймаються Китаєм як дії, що порушують статус-кво з «тайванського питання» [0, с. 30].

Таким чином, за останні три десятиріччя «тайванське питання» і його вплив на американсько-китайські відносини без перебільшення потенційно є однією з найгостріших проблем світової політики XXI ст. Подальша двостороння взаємодія з «тайванського питання» буде залежати від того, наскільки обидві держави зможуть визначити свої цілі в регіоні, засоби для їх реалізації та можливі витрати з прийнятих рішень.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волошина А.В. Тайванський вопрос в современных отношениях Китая и США. Восточная Азия: прошлое, настоящее, будущее / Рос. акад. наук; Ин-т Дальнего Востока; отв. ред. сост. Ю.В. Кулинцев. М.: ИДВ РАН, 2020. 400 с.
2. Лінь Явень. Політика КНР щодо проблеми Тайваню у XXI столітті. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/politika-krn-v-otnoshenii-problemy-tayvanya-v-xxi-veke> (дата звернення: 14.01.2021 р.).
3. Китай і Тайвань: витоки протистояння (2 січня 2019 р.). URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-46740156> (дата звернення: 15.01.2021 р.).

ВЗЯТТЯ ФОРТЕЦІ РОДОС: ШЛЯХ ОСМАНСЬКОЇ ІМПЕРІЇ ДО СЕРЕДЗЕМНОГО МОРЯ

*Хвойницька Сніжана Геннадіївна, студентка 3 курсу історичного факультету
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Науковий керівник: к. і. н., доц. Беззубенко А.В.*

XV – XVI ст. в історії Османської імперії вважаються часом її військово-політичного розквіту, особливо у роки правління султана Сулеймана I (1520 – 1566 рр.), якого у своїй країні називали Кануні (Законодавець), а в Європі – Величний або Пишний. З його ім'ям тісно пов'язані військові перемоги і рух країни на Захід, а до цього ще потужний період правління Селіма I Явуза (1512 – 1520 рр.), що і привели імперію до апогею її розвитку.

У XVI ст. для Османської імперії постає надважливим питанням відкриття шляху до Середземного моря. Середземне море було ключем до європейського світу. Щоб отримати аванпост і легітимність на дії в басейні Середземного моря необхідно було завоювати острів Родос. Султан Сулейман I, який мав великі плани по розширенню кордонів держави розумів, що таким чином він зможе забезпечити своїй країні надзвичайно вигідні позиції у можливій подальшій боротьбі за лідерство в регіоні з провідними на той час європейськими державами – Францією, Англією, Священною Римською імперією німецької нації. До того ж, занепокоєння султана викликали лицарі-госпітальєри, які проживали на острові та були найближчими християнами до Анатолійського узбережжя [1, с. 253]. Вони постійно загрожували торгівлі османів з Олександрією, захоплювали турецькі вантажні судна та паломників на шляху в Мекку, підтримували повстання проти турецької влади в Сирії [2].

22 липня 1522 р. розпочинається осада фортеці Родос. Варто нагадати, що у 1480 р. ще за правління Мехмеда II Фатіха (1451 – 1481 рр.) турки вже намагалися захопити